

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

2. søndag i påsketiden – 7. april 2024

Prekentekest: Joh 21,15-19
Lesetekst I: Jer 31,1-6 eller Apg 1,1-5
Lesetekst II: 1 Joh 5,1-5

Jesus og Peter

Prekentekestens sammenheng

Prekentekestens for 2. søndag i påsketiden er hentet fra det siste kapittelet i Johannes-evangeliet. I de fleste kommentarer regnes dette som et tillegg, da særlig sett i lys av at de siste versene i kapittel 20 gir en naturlig oppsummering og avslutning av evangeliet. I sin kommentar til Johannes åpenbaring har Egil Wüller (Johannes Åpenbaring 1986) hevdet at denne boken utgjør et hele, bygget på et klassisk gresk mønster. Gunnar Østenstad har senere i sitt doktorgradsarbeid (Patterns of redemption in the fourth gospel 1998) hevdet at det samme kan gjøres gjeldende for Johannes evangeliet. Det å ta bort et kapittel velter da hele konstruksjonen. Uansett hvordan dette er, så har disse to siste kapitlene av Johannes-evangeliet det til felles at det er noen løse tråder som nøstes opp.

Etter at disiplene har hørt Maria Magdalenas vitnesbyrd om at hun har sett Herren er det ikke glede, men frykt som tar tak i dem. Frykt for jødene! I bibeloversettelsen som lanseres i disse dager har en gjort et poeng ut av at begrepet «jødene» ikke bare brukes om folkegruppen jøder, men også om grupper av jøder. Og i denne sammenheng dreier det seg åpenbart om frykt for jødiske ledere, de som hadde ivret for å få Jesus ryddet av veien.

Så kommer Jesus til disiplene, lyser fred over dem, sender dem ut, ånder på dem, gir dem sin Hellige Ånd, og gir dem nøklemakten til å tilgi eller fastholde synd.

Tomas var ikke sammen med disiplene da Jesus viste seg for dem etter sin oppstandelse, og Tomas er slett ikke villig til å tro, ikke før han har fått skikkelig bevis. Det får han da også, sammen med en mild irettesettelse: Fordi du har sett meg, tror du, salige er de som ikke ser og likevel tror. Her hører vel også vi til, og det vi holder oss til er det som er skrevet ned for at vi skal tro at Jesus er Messias. Poenget med hele Johannes evangeliet er nettopp å overbevise om akkurat det, at Jesus er Messias. Slik sett er Joh. 20,30f er en oppsummering av hensikten med evangeliet.

Men så kommer det enda en avslutning. Det er som om han som skriver, kommer på at det fortsatt er noe som mangler. Kanskje var det slik at i det Johannes, eller den som førte

evangeliet i pennen på Johannes vegne, i det han hadde skrevet seg ferdig med vers 30-31, kom på at noe mangler, noe som særlig gjelder Peter, og også Johannes selv. Dessuten mangler det en konkretisering av hva det betød at disiplene var sendt, og hvordan oppdraget skulle løses. Så hvor gikk nå veien videre for Peter og de andre? Vi møter dem igjen ved Tiberiassjøen, der alt begynte. «Jeg drar ut og fisker», sier Peter, og de andre blir med. Så fortsetter de med livet slik det var før de ble Jesu disipler. Fortsetter med det de kan og det de må for å livberge seg og sine. Hva skulle de ellers gjøre?

Peter får del i Jesu oppdrag

Så kommer Jesus til dem. Han gjør i stand måltid for dem. Etter måltidet tar han Peter til side, Peter den modige og selvsikre. Han hadde forsikret Jesus om at selv om alle andre svek ham, ville ikke han svikte. Han ville gi livet sitt for Jesus. Like fullt hadde han endt med å forråde Jesus tre ganger. Peter fikk lære noe om at veien fra de store ord, fra selvsikkerhet og overmot, til det dype fall og ydmykende nederlag, ikke var lang.

Fornektelsen. Frykten. Det er ikke vanskelig å forestille seg hvordan dette må ha ridd Peter som en mare i dagene etter at Jesus var død. Skyldfølelsen over sviket og skammen over nederlaget, uten mulighet til å gjøre det godt igjen. Jesu går ikke utenom denne smerten når han stiller Peter sine tre spørsmål. Et spørsmål for hver fornektelse. Det går ikke an å komme videre uten at dette gjøres. Og når veien videre er mulig, er det på grunn av den smerte og lidelse Jesus gjennomgikk for vår skyld, for Peters skyld. Her ligger muligheten for en vei videre for Peter. Elsker du meg, spør Jesus. Elsker du meg mere enn det de andre her gjør? Er din kjærlighet til meg sterkere enn den de andre har?

Tre ganger bekrefter Peter, og tre ganger skjer noe ganske forunderlig. Jesus nøyer seg ikke med å bekrefte at da er alt i orden mellom dem. Hvert svar Peter gir følges av en utfordring og et oppdrag: Fø lammene mine! Vær gjeter for sauene mine! Fø sauene mine! Det er tid for å lære å bli en hyrde, for å ta del i Jesu eget oppdrag. Peter er ikke bare tilgitt, tilgivelsen følges av tillit, tillit som vises ved at Peter gis del i Jesu gjerning. Nå kommer det på plass som manglet i det foregående kapittel; hva veien for Peter og disiplene videre skal være – hva det innebærer når Jesus sier: «Som Far har sendt meg, sender jeg dere». Det betyr at de får del i Jesu eget oppdrag. Det betyr også at vi får del i Jesu store oppdrag, for det stopper jo ikke med de første disiplene. Det fortsetter med enhver som hører Jesus til, ikke først og fremst som en forpliktelse, men som nåde og tillit.

For Peter betød ikke oppdraget og posisjonen han fikk, garanti for livet som skulle leves. Tvert om, det var et farvel til rikdom, velstand, og trygghet. Og til sist ble Peter i sitt liv en gang til stilt på prøve. Da han første gang møtte Jesus, var Jesu ord til ham: kom og se, og kom og følg meg. Ordene *følg meg* rommer til sist en utfordring som legenden om Quo Vadis utfolder: På sin flukt fra forfølgelse i Rom møter Peter Jesus, og han spør ham: Hvor går du Herre? Til Rom for å korsfestes en gang til. Da snur Peter, og legenden forteller at han ble bundet og ført til et kors og korsfestet med hodet ned. Det skjedde etter eget ønske fordi han ikke var verdig til å dø slik Kristus døde. Peter hadde gått en lang vei siden han stolt uttalte ordene om at han ikke skulle svikte ham, selv om alle andre gjorde det.

Peter fikk en ny mulighet, slik sann kjærlighet alltid gir nye muligheter. Jesus gir alltid nye muligheter, fordi han, forunderlig og uforståelig, stadig synes at du og jeg er verdt det, verdt det for ham.

Peter fikk leve i et fornyet kjærlighetsforhold til Jesus livet ut. Han ble klippen kirken ble bygget på, og hans hovmod vendte ikke tilbake. Peter hadde lært. Mange år senere skriver han brev til en menighet og sier: «...alle skal dere være kledd i ydmykhet mot hverandre. For Gud står de stolte imot, men de ydmyke gir Han nåde» (1 Pet 5,5b). I dag er det vi som spørres. Elsker du meg? Jesus innbyr til felleskap med seg. Til oppgjør først for det som gikk galt. Til oppdrag så i det himmelske rike.

En preken denne dagen bør dvele ved Jesu spørsmål til Peter, og da som et spørsmål som også stilles oss. Jesu har rett til å stille det, men først og fremst stilles det av kjærlighet til oss. Svaret vi gir, åpner også for oss for deltakelse i det store oppdraget, ikke først og fremst som forpliktelse, men som tillit vi gis, og nåde vi får.

I den situasjonen vi er i, med økende antisemittisme, kan det være verdt å understreke i prekenen evangelistens ord om at «frelsen kommer fra jødene» (Joh 4,22). Jesu frelsesverk var forberedt gjennom jødene gjennom historien, og hendelsene i den første påske blir uforståelig om de ikke ses i denne sammenheng. Peter regnes som den første pave i Roma, og ofte glemmes det fullstendig at han var jøde.

Fra jødene – til verden – det var disiplenes oppdrag – noe er skapt innenfor den jødiske kontekst – nå skal disiplene så å si implementere det i hele verden.

Terje Fonk

Tidligere prost

terje.fonk@gmail.com